

GELİNCİK

SINIR TİCARET MERKEZİ

2017

GELİNCİK SINIR TİCARET MERKEZİ

Sınır Ticareti:

Sınır ticareti ilk kez 1971 yılında 1615 sayılı gümrük kanunu ile gündeme gelmiştir. Türkiye’de sınır ticareti 1978-1979 yıllarında yaşanan petrol fiyatlarının yaklaşık dört kat artması sonucu artan döviz talebini ve petrol ihtiyacını karşılamak için İran’dan mal karşılığında petrol temin edilmesiyle başlamıştır.

Sınır ticareti bir ülkenin ithalat rejiminin dışında kalan bir uygulamadır. Sınır ticareti; “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bulunan sınır illerinde gerçek kişilerin zaruri ihtiyaçlarını karşılamak üzere karşılıklı olarak yaptıkları ticari işler” şeklinde tanımlanmaktadır. Sınır ticareti, istisnai bir gümrük rejimine tabidir. Dış ticaretin özel bir şeklini oluşturan sınır ticareti, iki ülkenin sınır illerinde yaşayan halkın günlük ihtiyaçlarını daha kolay karşılamaları ve komşu iki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla uygulanan ticaret türüdür.

Sınır ticaretinden beklenen amaçlar şu şekilde sıralanabilir;

- Bölge ihtiyaçlarını kısa sürede ve ucuza temin etmek,
- Kaçakçılık faaliyetlerinin azaltılması,
- Bürokratik işlemlerin azaltılması ile dış ticaret hacminin geliştirilmesini sağlamak,
- Bölge halkının refah düzeyini yükseltmek,
- İstihdamı arttırmak,
- Sınır ticareti yoluyla dış ticaretle uğraşan müteşebbis ruhunun oluşumuna katkıda bulunmak,
- Yerinden yönetim sisteminin geliştirilerek yerinden yönetim sisteminin demokratik hayatın gelişmesinde katkıda bulunmak,
- Bölgeler arası gelişmişlik farkını azaltmaktır.

Sınır ticaret merkezleri ile bölgede ekonomik canlılık oluşması, ticaretin artması, kayıt dışı ekonominin önüne geçilmesi, sınır ticaretinde ulaşır ve pazarlama unsurları açısından maliyetlerin aşağıya çekilmesi ve daha ucuza mal ihraç etme imkânı sağlanması amaçlanmıştır.

GELİNCİK SINIR KAPISI

Tarihçesi: Gelincik sınır kapısı 1989 yılında komşumuz İran ile ticari ve ikili ilişkileri geliştirmek amacıyla açılmıştır. Yaklaşık 5-6 aylık bir faaliyet yürütüldükten sonra 1990 yılında güvenlik gerekçesiyle kapatılmıştır. Bu dönemden sonra sınır kapısı faaliyete geçirilmemiştir.

Bulunduğu Bölge: Gelincik Sınır kapısı, Başkale Albayrak Beldesi Kocaköy-Gelincik mıntıkasında bulunmaktadır Başkale ilçe merkezine yaklaşık 40, Van il merkezine ise 140km uzaklıktadır. Bu bölgede yaklaşık 30 köy bulunmaktadır. Albayrak, Atlılar, Kavurgalı, Aşalan, Ortayazı, Özpınar, Yavuzlar, Gelenler, Güvendik, Böğrüpek, Yurttepe, Uğurlu, Eşmepınar ve Yanal, Kocaköy bu köylerden bazılarıdır. Sınırın İran tarafında Kuzereş sınır kapısı bulunmaktadır. Sınır kapısının güvenliğini Gelincik Karakol Komutanlığı sağlamaktadır.

Bölgenin nüfusu yaklaşık olarak 14.000 civarındadır. Bu da Başkale'nin toplam nüfusunun % 22'sinin bu bölgede yaşadığını göstermektedir.

Bölge nüfusunun büyük bir çoğunluğu hayvancılık ve sınır ticareti ile uğraşmaktadır. Ancak sınır kapısının kapalı tutulması yöre halkını kaçak yollardan ticaret kapmaya zorlamaktadır.

Yol Durumu: Gelincik sınır kapısı ile Başkale ilçe merkezi arasındaki yolun asfaltlanması yapıldığından araçların geliş gidişlerinde herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır. İran tarafındaki yollarda ise sıkıntılar bulunmaktadır.

Sınır Ticareti Yapılabilecek İran Kentleri: Sınırın İran Tarafında bölgeye en yakın kent Salmas kentidir. Başkale-Van-Saray Kapıköy-Salmas güzergâhı 250 km'dir. Sınır kapısının transit geçişlere ve ticarete açılmasıyla beraber bu mesafe yarı yarıya inecektir. Bunun yanında İran ülkesinde bölgeye yakın ve en gelişmiş kent olarak Urmiye kenti bulunmaktadır. Başkale'den, Yüksekova Esendere Sınır Kapısı üzerinden yaklaşık yol mesafesi 172 km'dir.

Urmiye Kenti:

Urmiye, kadim bir şehirdir. Pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Öneminden dolayı çevresindeki medeniyetler ve milletler tarafından da tanınan her dilde farklı bir şekilde anılan bir şehirdir. İran'ın Batı Azerbaycan Eyaleti'nin yönetim merkezi olan şehirdir. Şehir bağlı olduğu eyaletin orta kısmında Urmiye Gölü ile Türkiye arasında, kendi adıyla anılan ovada kuruludur.

Coğrafi Konum: Urmiye'nin doğusunda Urmiye Gölü, batısında Türkiye ve Irak, kuzeyinde Salmas, güneyinde ise Uşnu yer alır.

Nüfus Yapısı: Nüfusu 2006 nüfus sayımı verilerine göre 577.307 kişidir. Nüfusunun büyük bir çoğunluğu Azerilerden oluşmaktadır.

Ekonomisi: Kentin ekonomisinde petrol ürünlerinin payı çok yüksektir. Kentte büyük bir petrokimya kimya şirketi bulunmaktadır. Bu kentten İran'ın diğer kentlerine ve diğer ülkelere petrol ürünleri satışı yapılmaktadır.

Bunun yanında tarım ve hayvancılığında yapıldığı kentte önemli doğal maden yatakları da bulunmaktadır. Bu yataklardan elde edilen madenler Urmiye ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.

Sınır Ticaret Merkezi'nin açılması ile beraber özellikle bu kentten ucuz petrol ürünleri alımı yapılabilecektir.

Salmas Kenti

Farsça Şahpur, Dilman, Dilmagan da denilen kent, İran'ın Batı Azerbaycan Eyaleti'ne dâhildir.

Coğrafi Konum: Eyaletin orta kısmında yer alan şehrin kuzeyinde Hoy, doğusunda Şebister, ve Urmiye Gölü, güneyinde Eyaletin en büyük kenti Urmiye, batısında ise Van ili bulunmaktadır. Kentin, Eyaletin en büyük şehri olan Urmiye ile olan yol mesafesi 92 km'dir.

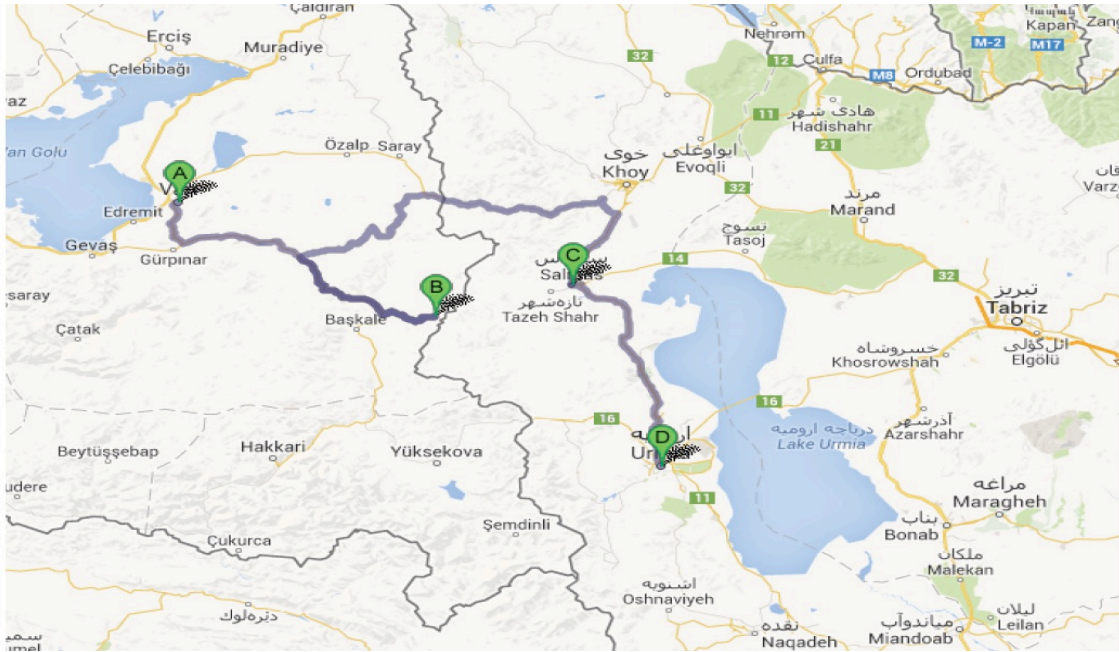
Nüfus Yapısı: İran'da 2006 da yapılan nüfus sayımına göre şehrin toplam nüfusu 79.560 kişidir. Nüfusun büyük bir çoğunluğunun Azerbaycan Türklerinden oluştuğu şehirde Kürt, Asurî ve Farslar da bulunmaktadır.

Ekonomisi: Şehrin geçim kaynaklarını tarım, hayvancılık, madencilik ve sanayi üretimi oluşturur. En önemli doğal kaynaklarını alçı taşı, kireç taşı, mermer taşı ve mozaik taşı oluşturur. Şehirde ayrıca mermer, kiremit, manganez ve boraks ocakları vardır.

Şehrin başlıca tarımsal üretimi buğday, arpa, tütün, yağlı tohumlar, şeker pancarı, elma ve fındıktan oluşur. Salmas geçmişte ülkedeki kayısı üretiminin yapıldığı başlıca yerdi. Hüsrev-Abad, Haftevan, Savra, Hanekah ve Köhneşehr'deki kuru kayısı fabrikaları İran'daki kuru kayısının esas kaynaklarından birini oluştururdu. Bu fabrikalarda üretilen kuru kayısı Almanya ve Rusya'ya ihraç edilirdi.

Sanayi, doğal kaynaklara, tarım ürünlerine ve yerel hayvan yetiştiriciliğine bağlı olarak gelişmiştir. Hayvancılık şehrin iktisadi hayatında büyük bir ekonomik rol oynar. Günümüzde kürk işleme sanayinden başka süt ürünleri üretilen üç büyük fabrika vardır. Salmas'ın eldiven ve kilim dokuma gibi el işleri sanayi de vardır.

Bölge Kentlerine Yakınlık:

Kaynak: Google Maps (A;VAN, B; GELİNCİK S. K, C; SALMAS, D URMİYE'Yİ ifade etmektedir.)

Haritaya da bakıldığı zaman İran'ın en yakın kentlerin Salmas ve Urmie olduğu görülmektedir. Gelincik Sınır Kapısının açılması ile birlikte harita da görülen yol güzergâhları daha da kısılacak ve transit geçişler daha yoğun bir şekilde yapılacaktır.

Sınır Kapısının Açılmasıyla Oluşabilecek Olumlu Katkılar

Ekonomik Katkılar:

- Sınır ticareti ile bölge halkının ihtiyaçları mahallinde temin ve tedarik edilebilecek ve bölge ekonomisine canlılık gelecektir.
- Sınır ticareti ile birlikte bölge insanına daha ucuz mal sağlanacaktır.
- Sınır ticareti ile kaçakçılık asgari düzeye çekilecektir.
- Sınır ticaretinin başlaması bölgeye önemli bir istihdam kapısı olacaktır. Bu şekilde bölge halkının refah düzeyi yükselecektir.
- Sınır ticaretinin en önemli ekonomik katkılarından biride insanlarda girişimcilik ruhunun gelişmesi ve insanların ticari faaliyetlerde bulunarak bölgesine katkıda bulunması olacaktır.
- Sınır ticareti bölge ekonomisi dışında ülke ekonomisine de katkıda bulunacaktır.
- Sınır kapısının transit geçişlere açılması ile birlikte turizm gelirlerinde büyük bir artış sağlanacak, özellikle bölge esnafı bundan büyük bir fayda sağlayacaktır.

Sosyal Katkılar:

- Sınır ticaretinin sosyal katkılarından biri ülkede coğrafi ya da farklı nedenlerden dolayı üretilmesi mümkün olmayan ürünlerin sınır ülkelerinden getirilmesi ve darboğazların kolaylıkla aşılabilmesidir.
- Sınır ticaretinin önemli bir katkısı da insanların göç etmelerini engelleyecek olmasıdır. Bu sayede etkin işgücü bölge de kalacaktır.
- İnsanların farklı kültürlerle etkileşime girmesi bölgeye önemli bir kültürel zenginlik katacaktır.

Bölge Halkının Beklentileri:

Başkale ilçe ve köy halkı Gelincik Sınır Kapısı'nın açılmasını şehirleri ve bölgeleri açısından çok oneli görmektedirler. Geçimlerini sadece hayvancılığa bağlamak istemeyen bölge halkı, sınır kapısının açılmasıyla ilçenin refah düzeyinin artacağını, ilçenin önemli bir sorunu olan işsizliğin bir nebze olsun hallolacağını, bölgeye yatırımların artacağını, işsizlikten kaynaklanan göçün biteceğini belirtmektedirler. Geçim sıkıntılarını yaşadıklarından kaçakçılık yaptıklarını belirten halk bu kapının açılmasıyla kaçakçılığında son bulacağını söylemektedirler.

İllegal yapılan sınır ticaretinin zorluklar yaşattığını belirten halk özellikle sınır geçilirken çok büyük tehlikeler atlattıklarını ve bu sebepten dolayı ölümler yaşandığını söylemektedirler. Kapının transit geçişlere ve ticarete açılmasıyla bu sosyal probleminde çözüleceğini ümit etmektedirler.

İskele Caddesi No:51 İpekyolu / VAN
Tel: 0 (432) 210 00 55
Faks: 0 (432) 216 44 88 - SMS 532 752 65 65

www.vantso.org.tr